

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

ĐOÀN THỊ PHƯƠNG HƯỜNG

**XÂY DỰNG HỆ THỐNG BÀI TẬP BIỂU ĐỒ
ĐỊA LÍ LỚP 12 TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên- Năm 2017

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

ĐOÀN THỊ PHƯƠNG HƯỜNG

**XÂY DỰNG HỆ THỐNG BÀI TẬP BIỂU ĐỒ
ĐỊA LÍ LỚP 12 TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học Địa lí

Mã số: 60140111

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

PGS.TS. Nguyễn Phương Liên

Thái Nguyên- Năm 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đề tài “ Xây dựng hệ thống bài tập biểu đồ địa lí lớp 12 THPT” là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nào khác.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 4 năm 2017

Tác giả luận văn

Đoàn Thị Phương Hương

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu, khảo sát và triển khai đề tài: “***Xây dựng hệ thống bài tập biểu đồ địa lí lớp 12 THPT***” tác giả đã nhận được sự động viên, khuyến khích và giúp đỡ nhiệt tình của các cấp lãnh đạo, của các thầy giáo, cô giáo, anh chị em, bạn bè đồng nghiệp và gia đình.

Với tình cảm chân thành, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới:

- Các thầy giáo, cô giáo, Khoa Địa lí, các thầy giáo, cô giáo, cán bộ và chuyên viên các phòng chức năng của Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy, quan tâm tạo điều kiện giúp đỡ trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

- Ban giám hiệu, giáo viên các trường THPT Nguyễn Huệ (Đại Từ - Thái Nguyên); Trường THPT Lương Ngọc Quyến(TP. Thái Nguyên); Trường THPT Quang Trung (Ninh Giang – Hải Dương); Trường THPT Cẩm Giàng(Cẩm Giàng – Hải Dương) đã tạo điều kiện và giúp đỡ tận tình cho tôi qua việc khảo sát và thực hiện thực nghiệm trong quá trình thực hiện đề tài.

- Đặc biệt em xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS. Nguyễn Phương Liên; PGS.TS. Trần Đức Tuấn những người thầy trực tiếp, tận tình hướng dẫn, giúp đỡ, góp ý để em hoàn thành luận văn này.

Mặc dù cố gắng rất nhiều trong việc nghiên cứu, song do thời gian và kinh nghiệm thực tiễn của bản thân còn hạn chế, đề tài không tránh khỏi những khiếm khuyết.

Tác giả rất mong nhận được sự góp ý của các thầy (cô), các bạn đồng nghiệp và những người quan tâm đến đề tài này để luận văn được hoàn chỉnh hơn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2017

Tác giả luận văn

Đoàn Thị Phương Hương

MỤC LỤC

	Trang
Trang bìa phụ	
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục chữ viết tắt.....	iv
Danh mục bảng.....	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Mục tiêu nghiên cứu.....	4
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
5. Quan điểm và Phương pháp nghiên cứu	5
6. Điểm mới của đề tài	6
7. Cấu trúc Đề tài.....	6
NỘI DUNG	7
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC XÂY DỰNG HỆ THỐNG BÀI TẬP BIỂU ĐỒ ĐỊA LÍ LỚP 12 THPT	7
1.1. Các khái niệm cơ bản.....	7
1.1.1. Phương pháp dạy học	7
1.1.2. Phương pháp dạy học tích cực	7
1.1.3. Năng lực	7
1.1.4. Kỹ năng	8
1.1.5. Bài tập địa lí	9
1.1.6. Biểu đồ địa lí	9
1.1.7. Trắc nghiệm khách quan (TNKQ)	9
1.2. Các dạng bài tập về biểu đồ và SLTK trong SGK địa lí 12 THPT	10
1.3. Đặc điểm chương trình sách giáo khoa THPT	11

1.4. Thực trạng dạy học Địa lí ở trường THPT.....	11
1.5. Đặc điểm tâm-sinh lí và trình độ nhận thức của học sinh THPT.....	12
TIÊU KẾT CHƯƠNG 1.....	14
Chương 2. XÂY DỰNG HỆ THỐNG BÀI TẬP BIỂU ĐỒ ĐỊA LÍ LỚP 12 THPT.....	15
2.1. Vai trò, vị trí của SLTK và các dạng BTBĐ trong dạy học địa lí lớp 12 THPT.....	15
2.1.1. Vai trò của SLTK và các dạng BTBĐ.....	15
2.1.2. Vị trí của SLTK và BTBĐ trong SGK địa lí 12 THPT.....	16
2.2. Cập nhật các số liệu mới phục vụ dạy học địa lí 12 THPT.....	19
2.3. Xây dựng một số bài tập sử dụng SLTK và biểu đồ lớp 12 THPT.....	20
2.3.1. Các nguyên tắc xây dựng BTBĐ địa lí 12.....	21
2.3.2. Hệ thống các bài tập.....	22
2.4. Sử dụng HTBTBĐ trong dạy học địa lí 12 THPT.....	38
2.4.1. Quy trình thực hiện một BTBĐ.....	38
2.4.2. Những kĩ năng cơ bản khi thực hiện các BTBĐ.....	44
2.4.3. Sử dụng BTBĐ trong các khâu của quá trình dạy học địa lí 12 THPT.....	55
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2.....	56
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	57
3.1 Mục đích thực nghiệm.....	57
3.2. Nguyên tắc thực nghiệm.....	57
3.3. Cách tổ chức thực nghiệm.....	57
3.3.1. Chọn trường.....	58
3.3.2. Chọn lớp.....	58
3.3.3. Chọn giáo viên.....	59
3.4. Tiến trình thực nghiệm.....	59
3.5. Thiết kế một số giáo án và dạy thực nghiệm.....	60
3.5.1. Giáo án 1.....	60
3.5.2. Giáo án 2.....	70
3.5.3. Giáo án 3.....	77

3.6. Kết quả	84
3.6.1. Kết quả cụ thể.....	84
3.6.2. Đánh giá kết quả TN	87
TIÊU KẾT CHƯƠNG 3	88
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	89
1. Kết quả nghiên cứu của đề tài	89
2.Những tồn tại.....	89
3.Kiến nghị	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	91
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nghĩa đầy đủ
BTBĐ	Bài tập biểu đồ
ĐC	Đối chứng
GV	Giáo viên
HTBTBĐ	Hệ thống bài tập biểu đồ
HS	Học sinh
KTXH	Kinh tế xã hội
NL	Năng lực
PPDH	Phương pháp dạy học
PPDHTC	Phương pháp dạy học tích cực
SGK	Sách giáo khoa
SLTK	Số liệu thống kê
TNKQ	Trắc nghiệm khách quan
THPT	Trung học phổ thông
TN	Thực nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU

Bảng 2.1. Thống kê số lượng SLTK và các BTBD trong SGK địa lí 12 THPT	16
Bảng 2.2. Số liệu năm 2015, bổ sung phục vụ công tác giảng dạy và học tập bộ môn Địa Lý lớp 12 THPT	19
Giá trị sản xuất ngành trồng trọt theo giá so sánh 1994	38
Bảng 3.1. Điểm kiểm tra các lớp ở trường THPT tiến hành thực nghiệm	84
Bảng 3.2. Cơ cấu điểm kiểm tra các lớp ở các trường THPT tiến hành thực nghiệm .	85
Bảng 3.3. Tổng hợp điểm kiểm tra các lớp ở các trường THPT tiến hành thực nghiệm	86
Hình 3.1. Biểu đồ cơ cấu điểm kiểm tra các lớp ở các trường THPT tiến hành thực nghiệm.....	86

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Theo mục tiêu của Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo là:

“Đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục theo hướng chuẩn hoá, hiện đại hoá, xã hội hoá, dân chủ hoá và hội nhập quốc tế” và “Giáo dục con người Việt Nam phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân”. Công cuộc đổi mới hiện nay đòi hỏi giáo dục phổ thông phải đào tạo những con người toàn diện, phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

“Phương pháp giáo dục phổ thông phải phát huy tính tích cực, chủ động, tự giác, sáng tạo của HS phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học, bồi dưỡng phương pháp tự học, rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn, tác động vào tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập cho HS” (Trích: Luật giáo dục, điều 24.2)

Trong định hướng đổi mới toàn diện giáo dục hiện nay không chỉ đổi mới chương trình SGK, phương tiện phục vụ, mục tiêu giảng dạy mà còn là sự đổi mới trong kiểm tra đánh giá.

Kiểm tra đánh giá là công cụ quan trọng xác định NL nhận thức của HS, điều chỉnh quá trình, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo con người theo mục tiêu giáo dục. Thông qua kiểm tra đánh giá tạo điều kiện cho GV nắm được sự phân hóa về trình độ học lực của HS trong lớp, từ đó có cơ sở thực tế để điều chỉnh và hoàn thiện quá trình dạy học. Kiểm tra đánh giá giúp HS biết được khả năng học tập của mình so với mục tiêu đề ra và với yêu cầu của chương trình, từ đó điều chỉnh hoạt động của mình, phát triển kỹ năng tự đánh giá. Kiểm tra đánh giá giúp cho phụ huynh HS và cộng đồng biết được kết quả dạy học. Kiểm tra đánh giá giúp cho cán bộ quản lý giáo dục nắm được các thông tin về thực trạng dạy và học để có sự chỉ đạo kịp thời, đúng hướng.

Địa lí học là môn khoa học mang tính tổng hợp, mục tiêu của môn học nhằm trang bị cho HS các kiến thức tự nhiên dân cư và xã hội. Trong giáo dục Địa lí ở trường THPT, bên cạnh việc trang bị cho HS các kiến thức lí thuyết thì việc hình thành cho HS các kỹ năng địa lí như: kỹ năng đọc Át lát, kỹ năng vẽ biểu đồ... là rất quan trọng, bởi thông qua rèn luyện kỹ năng sẽ giúp HS hiểu biết kiến thức sâu sắc, chắc chắn, từ đó mới có thể vận dụng các kiến thức địa lí vào cuộc sống sau khi rời ghế nhà trường. Đây là một trong những vấn đề quan trọng trong đổi mới nội dung và PPDH địa lí.